

729G49 Språk och datorer (VT2024)

Syntax

Linguistics 5 – Grammatical functions and sentences

Marcel Bollmann

Department of Computer and Information Science (IDA)

Based on material from
Mikael Svensson & Evelina Rennes.

This lecture

■ Form vs. function

■ Grammatical function

- Subject
- Predicate
- Object
- Predicative
- Adverbial

■ Sentences

- Main clauses
- Subordinate clauses
- Types of subordinate clauses

Form vs. function

Form vs. function

- **Form** refers to categories that describe internal, structural properties.
 - morphological, syntactical
- **Function** refers to the relation between constituents in a larger content.
 - embedded phrase vs. larger phrase

Form vs. function: noun phrase

Function	artikel	adjektivattribut	huvudord	prepositionsattribut
	<i>Den</i>	<i>galne</i>	<i>mannen</i>	<i>med den vilda blicken</i>
Form	artikel, bestämd	adjektivfras	substantiv	prepositionsfras

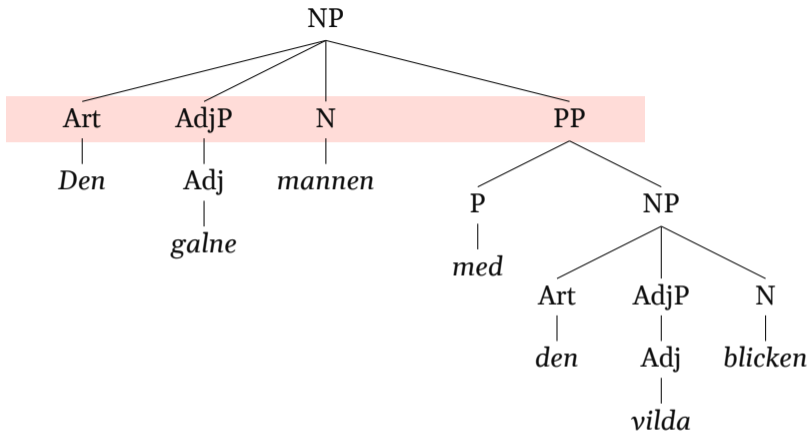
Form vs. function: noun phrase

Form

- *mannen* is always a noun
 - *en man*
 - *mannen*
 - *flera män*
 - *mannens*

Function

- Depends on the relation to other constituents in the phrase or sentence
 - *den galne mannen* – huvud
 - *till mannen* – rektion/efterbestämning

Function	artikel	adjektivattribut	huvudord	prepositionsattribut
	<i>Den</i>	<i>galne</i>	<i>mannen</i>	<i>med den vilda blicken</i>
Form	artikel, bestämd	adjektivfras	substantiv	prepositionsfras

Form vs. function on the sentence level

- **Form:** type of phrase

Den galne mannen med den vilda blicken

noun phrase (NP)

- **Function:** grammatical function within the sentence (*satsdel*)

Den galne mannen med den vilda blicken bet hunden.

subject

Hunden bet *den galne mannen med den vilda blicken.*

direct object

Grammatical Function

(Satsdelar)

Main grammatical functions

The most common **grammatical functions** (*satsdelar*) are:

- Subject (*subjekt*)
- Predicate (*predikat*)
- Object (*objekt*) (direct, indirect, prepositional)
- Predicative (*predikativ*)
- Adverbial

Evelina köpte glass igår.

Evelina köpte glass igår.

Evelina köpte glass igår.

Evelina är glad.

Evelina köpte glass igår.

Subject

- The **subject** (*subjekt*) is often “the one performing an action.”
- It often takes the **form** of a noun phrase.

Den lilla flickan med svavelstickor frös ihjäl.

Frös *den lilla flickan med svavelstickor* ihjäl?

- Alternative forms: infinitive phrase, subordinate clause

Att du kunde komma var kul.

Formal vs. actual subject

Att du kunde komma var kul.
subjekt

Det var kul att du kunde komma.
formellt subjekt egentligt subjekt

Två fåglar har suttit på postlådan hela förmiddagen.
subjekt

Hela förmiddagen har det suttit två fåglar på postlådan.
formellt subjekt egentligt subjekt

Dummy subjects (*nollsubjekt*)

- A **dummy subject** (*nollsubjekt*) exists only for grammatical reasons, without adding meaning to the sentence.

Det regnar.

It is raining.

- Not all languages need this, e.g. Spanish:

Llueve.

Predicate

- The **predicate** (*predikat*) often indicates what the subject is “doing.”
- Its **form** is generally that of a verb phrase in the “narrow” sense.

Eva köpte en dyr mountainbike i förra veckan.

Johanna borde ha gett pengar till Röda Korset.

Direct object

- The **direct object** (*direkt objekt*) is often “the one being affected by an action” or “that being described by the predicate.”
- It often takes the *form* of a noun phrase.

Vi tänkte ett ljus.

Generalskan sköt den vite hjorten.

- Alternative forms: infinitive phrase, subordinate clause

Indirect object

- An **indirect object** typically occurs when predicates require a “second object.”
- It always takes the **form** of a noun phrase.

Joakim gav Lisa en dyr gitarr förra veckan.

Jag skickade mormor ett brev.

åt
till
för vem

- It normally **requires** a direct object.

*Jag skickade ett brev. — *Jag skickade mormor.*

Prepositional object

- A **prepositional object** (*prepositionsobjekt*) is a prepositional phrase (PP) that *functions* as an object to a predicate.

Joakim gav en dyr gitarr till Lisa förra veckan.

Vi skrattade åt clownen.

Reflexive pronouns

- Some predicates can take **reflexive pronouns** as objects.

Han slog Olle.

Han slog sig.

Han slog sig själv.

- Some predicates can **only** take reflexive pronouns!

Han uppförde sig konstigt.

**Han uppförde Olle konstigt.*

Predicative

- A **predicative** (*predikativ*) is an adjective or noun that “acts like a predicate.”
- The verb *slå* can act as a **predicate**.

Lasse slog Olle.

den som slår ↔ den som blir slagen

- The adjective *trogen* can act as a **predicative**.

Eva är trogen sin fru.

den som är trogen ↔ den man är trogen

Objects and predicates/predicatives

Lasse slog Olle.
subject predicate direct object

Eva är trogen sin fru.
subject predicate subj. predicative direct object

Subject predicative

- A **subject predicative** (*subjektiv predikativ*) shows inflectional agreement (*kongruensböjning*) with the subject.
 - Obligatory after a copula verb, e.g. *vara*

Vi är mycket stolta.

Professorn verkar snäll.

- The most common **forms** are noun or adjective phrases (NP, AdjP).

vara
bliva
heta
kallas

tyckas
synas
verka
se ut

Object predicative

- An **object predicative** (*objektiv predikativ*) shows inflectional agreement (*kongruensböjning*) with the object.

Barnen gjorde mig glad.

Barnen gjorde föräldrarna glada.

- Usually takes the **form** of an adjective phrase (AdjP), but can be other phrase types:

Man valde Knut och Harald till kungar.

Adverbial: terminological confusion

- An **adverb** is a part-of-speech.
- An **adverb phrase** (AdvP) is a phrase whose head is an adverb.
- An **adverbial** is a grammatical function that can take the *form* of different phrase and clause types.

Vi samlas

här

adverb

adverb phrase (AdvP)

adverbial of place

på lördag.

preposition + noun

prepositional phrase (PP)

adverbial of time

TRSO adverbials

- **TRSO adverbials** or **innehållsadverbial** are the following class of adverbials:

- tidsadverbial adverbial of time
- sättsadverbial adverbial of manner
- rumsadverbial adverbial of place
- orsaksadverbial adverbial of reason/purpose

Nilsson spelade vackert på konserten i förmiddags.
sättsadvbl. rumsadvbl. tidsadvbl.

Satsadverbial

- **Satsadverbial** modify the sentence “as a whole.”
 - Similar to “conjuncts” and “disjuncts” in English grammar.
- Among other things, they can express negation or the speaker’s attitude.

Kvartetten spelar således förmodligen inte *på lördag.*
satsadvbl. satsadvbl. satsadvbl.

Vilka är satsdelarna?

Indien genomför världens största demokratiska val.

Ofta blir pendling med kollektivtrafiken mycket mer intressant.

Det blir svårt att bilda en majoritet i Indien.

Vilka är satsdelarna?

Indien *genomför* *världens största demokratiska val.*
subjekt predikat direkt objekt

Ofta *blir* *pendling med kollektivtrafiken* *mycket mer intressant.*
tidsadvbl. pred. subjekt subjektiv predikativ

Det *blir* *svårt* *att bilda en majoritet* *i Indien.*
form. subjekt pred. subj. pred. egentligt subjekt ?eg.subj. / rumsadvbl.?

Sentences and clauses

Main vs. subordinate clause

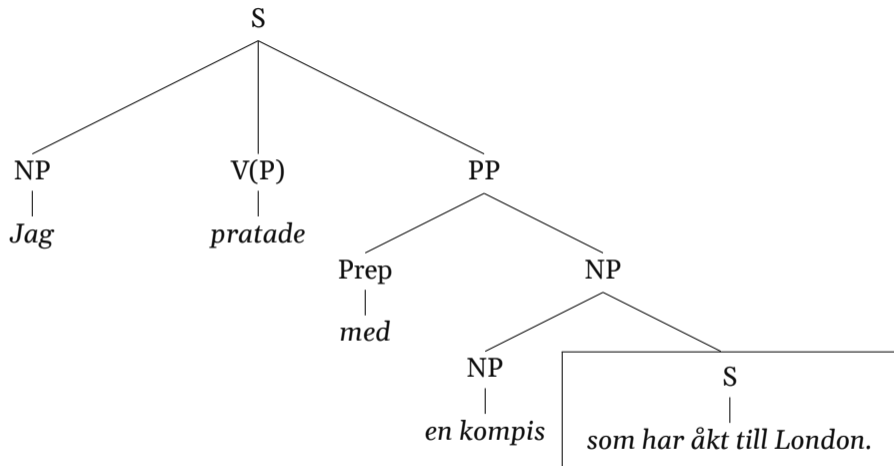
- A **main clause** (*huvudsats*) is syntactically independent.
 - Statements, questions, requests

Olle har åkt till London.

- A **subordinate clause** (*bisats*) is embedded in a sentence or phrase.

Olle, som har åkt till London, ...

Main vs. subordinate clause

Types of sentences (main clauses)

- A **declarative** sentence makes a statement.

Olle har åkt till London.

- An **interrogative** sentence asks a question.

Har Olle åkt till London?

Vem har åkt till London?

- An **imperative** sentence gives a command.

Åk till London!

V2 word order

- In a **V2 language**, the finite **verb** in a main clause must be in **second position**.
 - Exception: imperative sentences and yes/no questions

Olle åkte till London igår.
subj. finit verb tidsadvbl.

Igår åkte Olle till London.
tidsadvbl. finit verb subj.

- All **Germanic languages** *except* English are V2 languages.

Subordinate clauses

A **subordinate clause** (*bisats*) can be recognized by the following properties:

1. It starts with a **subjunction** or a similar structure (*bisatsinledare*).
2. It follows the subordinate clause **word order** (*BIFF-regeln*).
3. It has a grammatical function (*utgör en satsdel*) in the embedding sentence.

Exceptions

See Josefsson p. 164–165 for exceptions to these rules!

BIFF-regeln

BIFF-regeln

I bisats kommer inte före det finita verbet

Rörmokaren *lovade* *inte* *något.*
finit verb satsadvbl.

(*Han sa*) *att rörmokaren* *inte* *lovade* *något.*
satsadvbl. finit verb

Types of subordinate clauses

- We can distinguish different types of subordinate clauses:
 - *att-satser* content clause
 - *relativsatser* relative clause
 - *indirekta frågesatser* indirect question/adverbial clause
 - *adverbialsatser* adverbial clause
 - *konditionala, temporal, konsekutiva, ...*

Content clauses

- An **att-sats** starts with a subordinating (*allmänt underordnande*) *att*.
- It often acts as a **subject**, **object**, or **rektion** (but can also be an attribute).

Han vill *att vi startar på nytt.*
direct object

Att vi startar på nytt *är det bästa.*
subject

Jag stödjer *förslaget* *att vi startar på nytt.*
postmodifier of direct object

Ellipsis in content clauses

Han lovade att släcka lampan.

Han lovade att han skulle släcka lampan.

Relative clauses

- A **relative clause** (*relativsats*) starts with either a...
 - **relative pronoun**: *som, vad, vars, vilka*
 - **relative adverb**: *när, då, där*
 - **combination** of preposition and relative pronoun: *på vilken*

Ölen som jag gillar är väldigt dyr.

Mannen vars bil jag lånat kommer från Spanien.

Indirect questions

- An **indirect question** (*indirekt frågesats*) with either a...
 - **interrogative pronoun**: *vem, vad, vilken*
 - **interrogative adverb**: *när, hur*
 - **interrogative subjunction**: *om, huruvida*

Han vet inte vem Kalle har bjudit.

Vem Kalle har bjudit är ett mysterium.

Jag vill veta vem som bjöds av Kalle.

What are the main and subordinate clauses?

*Corren har tidigare **skrivit om** bussförarna **som** periodvis tvingas **stanna** sina fordon **för att** ungdomar **ställt ut** cyklar, stolar eller trästockar i vägen.*

- Look for the **lexical verbs**!
 - three lexical verbs → three sentences
- Look for **bisatsinledare**!
 - here: *om, som, för att*

What are the main and subordinate clauses?

Corren har tidigare skrivit om bussförarna som periodvis tvingas stanna sina fordon för att ungdomar ställt ut cyklar, stolar eller trästockar i vägen.

1. *Corren har tidigare skrivit om **bussförarna**.*
2. ***Bussförarna** [tvingas periodvis] stanna sina fordon för **[en anledning]**.*
3. ***Ungdomar** [**har**] **ställt ut cyklar, stolar eller trästockar i vägen.***

Wrapping Up

Wrapping up

Before the seminar

Do the following exercises:

- *Övningsuppgifter* from the website

Next time: Semantics

Reading:

- Yule chapter 9 (*semantics*)

